

LR Prezidentei
 LR Ministrui Pirmininkui
 LR Seimo Pirmininkui
 LR Seimo Švietimo ir mokslo komitetui
 LR Seimo Antikorupcijos komisijai

**KREIPIMASIS į LR valdžios institucijas
 Dėl azartinių lošimų verslo reklamos, neteisėto lobizmo ir valstybinio universiteto – KTU –
 vardo menkinimo**

Kaunas 2017-03-07

2017 m. sausio-vasario mėn. šalies medijos pranešė apie KTU ekonomikos mokslininkų grupės atliktą „SOCIALINIO IR EKONOMINIO LOŠIMŲ RINKOS POVEIKIO LIETUVOJE STUDIJĄ“. Žr. dienraštį „15 min.“ (2017-01-05) Už lošimų verslo pinigus KTU mokslininkai stojo ginti azartinių žaidimų. „Kauno diena“, 2017-01-13. KTU ekonomistai: Lietuvoje lošimų verslas nepagrįstai juodinamas. Savo „mokslo veikalą“ ir jame propaguojamą išskirtinai palankų požiūrį į lošimų verslą aktyviai viešino ir patys studijos autoriai. Aštriai ir pagrįstai minėtą studiją sukritikavo žurnalistas A. Tapinas (žr. *Laisvės TV* parengtą laidos „Laikykites ten su Andriumi Tapinu - S01E21“ 2017-02-12 įrašą youtube, taip pat žr. Kaip lošimai sau įstatymus rašė ir mokslą kūrė... „Pinigų karta“ 2017-02-21 įrašą youtube). Kurį laiką studijos teksto skaitmeninė versija buvo prieinama internete (kopija pridėjama). Šiuo metu, kilus skandalui, mūsų duomenimis, studijos tekstas nebėra viešai pasiekiamas.

Susipažinę su medijų pranešimais apie šią studiją, taip pat su veikalo tekstu bei išvadomis, reiškiamo pilietinį susirūpinimą dėl neleistinos lošimų verslo reklamos ir propagandos, neteisėto lobizmo, mokslo duomenų falsifikavimo.

Minėta studija yra 192 psl. apimties, literatūros sąrašą sudaro net 145 cituojami šaltiniai. Nurodoma, kad studiją Nacionalinės lošimų ir žaidimų verslo asociacijos užsakymu atliko keturi KTU Ekonomikos ir verslo fakulteto mokslininkai: Rytis Krušinskas, Rasa Norvaišienė, Agnė Gadeikienė, Daiva Dumčiuvienė. Savo kraštutinai neigiamą požiūrį į studiją, jos parengimo aplinkybes ir skleidžiamas idėjas grindžiame konkrečiais argumentais.

1. Mokslo duomenų iškraipymas, pritempimas ir dezinformacija. Nors studijos pavadinime figūruoja žodis „socialinis poveikis“, pačioje studijoje šiuolaikinio mokslo duomenys apie neigiamas lošimų pasekmes nėra atskleisti. Bemaž 200 psl. apimties studijoje vos keletą kartų abstrakčiai paminima tokia sąvoka, kaip „probleminis lošimas“, neatskleidžiant jos detalaus turinio. Apie tai, kad liguistas lošimas yra įtrauktas į naujausius tarptautinius ligų klasifikatorius, beje, naudojamas ES ir Lietuvoje, studijoje nei žodžio. Turima galvoje: 1. Psichikos ligų ir sutrikimų klasifikacija DSM-5, 2013 m. (*DSM-V Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders*). 2. Tarptautinės statistinės ligų ir susijusių sveikatos sutrikimų klasifikacija, dešimtoji redakcija, 2016 m. (*ICD-10 International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems*).

Minėtuose klasifikatoriuose liguistas lošimas yra įtrauktas į priklausomybių ligų grupę ir prilygintinas psichoaktyvių medžiagų vartojimui bei priklausomybei nuo narkotikų. Ir moksle, ir psichoterapinėje praktikoje yra žinoma, kad problemiškas lošėjas pinigus vis didesniems statymams bei lošimams ilgainiui pradeda generuoti neteisėtais, amoraliais būdais, iš šeimos, sukčiaujant, beviltiškai prasiskolinant, nusikalstant. Sugriaunama šeima, partnerystė, reputacija, karjera, prasideda civilinės ir baudžiamosios bylos... Egzistuoja netgi tokia mokslinė sąvoka kaip tipinė „lošėjo karjera“. Iš kriminalistikos mokslo ir nusikaltimų statistikos yra žinoma, jog narkotikai, prostitucija ir azartiniai žaidimai dažniausiai sudaro vientisą darinį... Apie tai studijoje nei žodžio. Visuomenei, įstatymų leidėjui studija bando įpiršti tokią lošimų verslo funkcionavimo viziją, kuomet pelną pasiima verslas, o azartinių žaidimų sukeltos pasekmės ir problemos numetamos

valstybei, mokesčių mokėtojams... Šiuolaikinių mokslo duomenų apie neigiamas lošimo socialines pasekmes visiškai eliminavimas iš studijos pagrįstai leidžia teigti, kad tyrėjai klaidina sąmoningai, iškraipo, pritempia, mokslo duomenis bei savo išvadas prie iš anksto žinomo šablono, kurio galimai pageidavo užsakovas – Nacionalinė lošimų ir žaidimų verslo asociacija.

2. Neteisėtas lošimų verslo lobizmas ir neteisėta lošimų paslaugos reklama. Studijoje labai daug medžiagos, kuri tiesiogiai propaguoja lošimų verslą, bando įrodyti jo gausius privalumus. Pasak autorių, lošimai - laisvalaikio ir rekreacijos verslo šaka, kuri Pasaulyje sparčiai auga, joje sugeneruojami dideli pinigai, kurių dalis eina visuomenės reikmėms; be to, lošimai skatina individų verslumą ir yra laikytini „*kasdiene laisvalaikio praleidimo forma*“. Ši lošimus išaukštinanti informacija studijoje nėra atsveriamą lošimo verslo neigiamų pasekmių individui ir visuomenei nušvietimu. Toks vienpusio požiūrio brukimas leidžia teigti, kad studija akivaizdžiai peržengė objektyvaus, etiško mokslo bei akademinės laisvės ribas, taip pat informacijos sklaidos demokratinėje visuomenėje ribas. Mums visiems tenka būti užslėptos lošimų verslo reklamos ir neteisėto lošimų verslo lobizmo liudininkais. Studijos rengėjai iš KTU aktyviai pristatinėjo savo veiklą ir jo medžiagą šalies medijose. Pagal galiojančius teisės aktus, lošimų verslo reklama Lietuvoje yra draudžiama, o valstybinė įstaiga – KTU – negali užsiimti lobizmu. Deja, tiek studijos užsakovas Nacionalinė lošimų ir žaidimų verslo asociacija, tiek studijos rengėjas KTU rado rafinuotą būdą, kaip užsiimti neteisėtomis veiklomis – reklamuoti azartinių lošimų paslaugą, prisidengus mokslo studijos žanru bei ištransliuoti lobistinę žinią, prisidengus valstybinio universiteto bei mokslo autoritetu. Du vieši juridiniai asmenys – valstybinis universitetas ir verslo asociacija – užsiiminėja dezinformacija, neleistinai reklamuoja, propaguoja azartinius lošimus, siekia paveikti įstatymų leidėjus bei lošimus kontroliuojančias institucijas...

3. Mokslo diskreditavimas ir valstybinio universiteto vardo menkinimas. Valstybinių universitetų (taip pat ir KTU) steigėjas yra LR Seimas. Vienas iš studijos autorių – prof. Rytis Krušinskas – yra KTU Senato pirmininkas. Tai yra vienas iš universiteto vadovų, kurio vaidmuo ir statusas prilygintini viešo asmens statusui. Ekonomikos ir verslo fakulteto, kuris atliko studiją, dekanė prof. E. Gimžauskienė yra santuokos ryšiais susijusi su Tete-a-tete kazino vienu iš vadovų D. Gimžausku. KTU, jo vadovybė eilinį kartą įžūliai ir nebaudžiamai trypia įstatymus, sistemingai pažeidinėja viešąjį interesą ir demokratinio viešojo valdymo principus. Visuomenė, mokesčių mokėtojai dar iki šiol nesulaukė iš valdžios ir steigėjo aiškių atsakymų dėl daugelio kitų pažeidimų, įvykdytų minėtame universitete: neteisėtos KTU Tarybos, neskaidrių rektoriaus ir Senato rinkimų; dėl galimai korupcinio privataus universiteto ISM akcijų įsigijimo; dėl ES Socialinio fondo lėšų švaistymo; dėl persekiojimo už kritiką ir kt.

APIBENDRINIMAS. Ar KTU steigėjas LR Seimas, kitos centrinės valdžios grandys taikstysis su tuo, jog valstybinis universitetas užsiiminėja neteisėtomis veiklomis, lošimų verslo reklama ir šio verslo lobizmu, nuolat įsivelia į interesų konfliktus, šurkščiai pažeidžia mokslo etiką? Kas ir kada sustabdys valstybiniame universitete suvešėjusį įstatymų laužymą ir nebaudžiamumą?

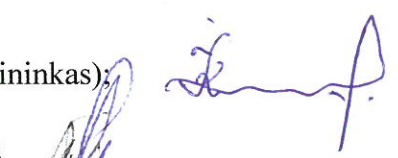
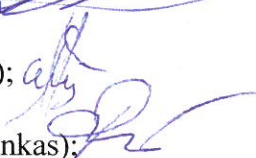
Remdamiesi išdėstytais argumentais, formuluojame centrinei valdžiai konkrečius pilietinius REIKALAVIMUS, ginančius VIEŠĄJĮ INTERESĄ.

1. Reikalaujame, kad valstybinių universitetų steigėjas – LR Seimas – principingai įvertintų savo įsteigto viešo juridinio asmens – KTU – veiksmus, sutvarkytų aukštojo mokslo teisyną ir valdymo modelį taip, kad valstybiniai universitetai, jų vadovai būtų realiai atskaitingi steigėjui, akademinė bendruomenei ir visuomenei, negalėtų sistemingai ir nebaudžiamai priktinaudžiauti.
2. Paviešinti neskaidraus sandorio sutartį ir sumą. Du vieši juridiniai asmenys – verslo asociacija ir valstybinis universitetas - negali užsiimti neitėtomis veiklomis, veikti prieš visuomenę ir viešąjį interesą, prisidengdami komercinėmis paslaptimis ir piktnaudžiaudami mokslinių tyrimų laisve.

3. Pareikalauti, jog lėšas, gautas už neskaidrią, dezinformuojančią lošimų verslo studiją, KTU pervestų į biudžetą, kadangi studija yra susijusi su šiuolaikinio mokslo duomenų iškraipymu, neteisėta lobistine veikla ir azartinių lošimų reklama, įstatymų leidėjų ir visuomenės klaidinimu.
4. Pareikalauti KTU Senato pirmininko R. Krušinsko, rektoriaus P. Baršausko ir dekanės E. Gimžauskienės atsakomybės.
5. Iš kritikuojamos studijos duomenų aiškėja, kad lošimų verslas šalyje yra apmokestintas neadekvačiai. Privalu peržiūrėti mokesčių teisinę bazę ir numatyti lošimų verslui 50 proc. mokesčių tarifą, o ne 8 proc., kaip yra dabar.

ATSAKYMĄ SIŪSTI (Kauno jungtinio demokratinio judėjimo pirmininkei Rūtai Zabielienei Tiltų g. Nr. 15 -2 Kaunas)

PASIRAŠO: Lietuvos nevyriausybinų organizacijų ir jų suvienijimų lyderiai, pavieniai intelektualai ir piliečiai:

1. Romas ŽEMAITIS (Vyčio kryžiaus ordininkas); 
2. Stasė MICKUTĖ (Filosofijos magistrė); 
3. Rūta ZABIELIENĖ (Kauno jungtinio demokratinio judėjimo pirmininkė); 
4. Meilutė ASANAVIČIENĖ (Lietuvos moterų lygos Kauno skyriaus pirmininkė); 
5. Romualdas POVILAITIS (Lietuvos žmogaus teisių gynimo asociacijos pirmininkas); 

6. Kęstutis Tauras, gyv. Seivutų 25-6 
7. Petrauskas Simas, gyv. Daukšos 13-4 
8. Mindaugas Daukša, gyv. Žibūčių 8-2 
9. Aidas Berobavičius Mednėgalio 5-2 
10. Kaimas Elstikis Kėležių 10-1 
11. Vitalijus Misūnas Partizonų 50-1 